

Teneinde nog iets van de oorspronkelijke opzet te redden werd door het bestuur van de Volksbeweging een Studiecommissie Politieke Partijen opgericht. Van haar besprekingen hielden de ARP en de CHU zich verre en de RKSP was er slechts door enkele toevoorders vertegenwoordigd – deel namen wèl delegaties van de SDAP, van de Vrijzinnig-Democratische Bond en van de (kleine) Christelijk-Democratische Unie en bij die drie voegden zich begin december een delegatie van de *Christofoor*-groep en enkele woordvoerders van christelijk-historischen die met de CHU wilden breken, zoals van Walsum. In het beraad werd toegewerkt naar de vorming van een nieuwe, in de gegeven omstandigheden hoofdzakelijk op de SDAP gebaseerde partij, een 'Partij van de Arbeid'. Die vorming stuitte op moeilijkheden: de SDAP'ers zagen het terwille van het vasthouden van hun aanhang als noodzakelijk dat de traditionele partijsymbolen: de rode vlag en het lied 'de Internationale', gehandhaafd werden en dat de nieuwe partij lid zou worden van de socialistische Tweede Internationale – de anderen gingen hier pas eind december mee akkoord, nadat inzake de vlag een door Drees bedacht compromis was voorgesteld: de Partij van de Arbeid zou in Nederland een nieuwe vlag krijgen en de rode slechts bij internationale contacten gebruiken. Was toen alles in kannen en kruiken? Neen, er restten nog twee vragen: wat zou de positie zijn van *Het Vrije Volk* en hoe zou het bestuur van de nieuwe partij zijn samengesteld? Hier werd men het op 2 februari over eens: *Het Vrije Volk* zou niet worden 'opgedrongen aan leden die een blad met een andere strekking' (de *Nieuwe Nederlander* bijvoorbeeld) 'onontbeerlijk achten', en het bestuur van de Partij van de Arbeid zou twintig leden tellen: negen die afkomstig zouden zijn uit de SDAP, vier uit de Vrijzinnig-Democratische Bond (Oud en Joekes werden twee van die vier), twee uit de CDU, twee (onder wie toch Ruygers) uit de *Christofoor*-groep, twee die diegenen zouden vertegenwoordigen ('de daklozen') die zich na de bevrijding niet bij enige politieke partij hadden aangesloten maar nu wel bereid waren, met de Partij van de Arbeid in zee te gaan (dat gold o.m. voor de z.g. *Parool*-groep¹), en tenslotte, als twintigste, Schermerhorn.

¹ Belangrijkste woordvoerder van die groep was Goedhart. Hij had gehoopt, na de bevrijding hoofdredacteur van *Het Parool* te worden en meende daar ook een als het ware historisch recht op te hebben, maar tot zijn diepe teleurstelling en gegriefdheid achtte het bestuur van de Stichting *Het Parool* van Heuven Goedhart (die pas in '43 voor het illegale *Parool* was gaan schrijven) kapabeler. Van Heuven Goedhart van zijn kant weigerde enkele maanden lang de hem aangeboden functie: hij meende dat zijn